Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Öğretmenlerin Öğretim Programı Farkındalıkları ile Öğretim Programlarındaki Değişime Uyumları Arasındaki İlişki

The Relationship Between Teachers' Curriculum Awareness and Their Adaptation to Changes in Curriculum

Mehmet Ali AYKUL, Doktora Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi, maykul36@gmail.com

Ceyhun OZAN, Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, ozanceyhun@atauni.edu.tr

Geliş tarihi - *Received:* 11 Nisan 2025
Kabul tarihi - *Accepted*: 1 Haziran 2025
Yayın tarihi - *Published*: 28 Ağustos 2025

Aykul, M.A. ve Ozan, C. (2025). Öğretmenlerin öğretim programı farkındalıkları ile öğretim programlarındaki değişime uyumları arasındaki ilişki. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi,* 16(2), 2232-2253.
DOI. 10.51460/baebd.1673940

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Öz. Bu araştırmada, öğretmenlerin öğretim programı farkındalıkları ile öğretim programlarındaki değişime uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, nicel araştırma yöntemi çerçevesinde ilişkisel ve karşılaştırmalı tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Bursa ilinin merkez ilçelerinde görev yapan 406 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama sürecinde, "Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği" ve "Öğretim Programlarındaki Değişime Uyum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeklerin toplam puanları ve alt boyutları için normallik varsayımları test edilmiş, verilerin analizinde öğretmenlerin cinsiyet, hizmet süresi, eğitim durumu, öğretim kademesi ve kurum türüne göre anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Çok Değişkenli Varyans Analizi uygulanmıştır. Araştırma bulgularına göre, öğretmenlerin öğretim programı farkındalık düzeyleri yüksek, öğretim programlarındaki değişime uyum düzeyleri ise iyi seviyede bulunmuştur. Cinsiyet, hizmet süresi, öğretim kademesi, eğitim durumu ve kurum türü değişkenleri açısından program farkındalıkları ve değişime uyum düzeyleri üzerinde anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Ancak, bağımsız değişkenler açısından değerlendirildiğinde, öğretim programı değişimine uyum düzeyi açısından kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre anlamlı düzeyde daha yüksek puan aldıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin öğretim programı farkındalıkları ile öğretim programlarındaki değişime uyum düzeyleri arasında orta düzeyde ve pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu durum, öğretmenlerin farkındalık seviyelerinin, değişim süreçlerine uyum sağlama açısından önemli bir rol oynadığını ve değişime uyum düzeyini anlamlı bir şekilde yordadığını göstermektedir.
Anahtar Kelimeler: Öğretim programı farkındalığı, Öğretim programlarındaki değişime uyum, Öğretmen farkındalığı, Öğretim programı.

Abstract. This study aims to examine the relationship between teachers' curriculum awareness and their adaptation to changes in curricula. The study employs a relational and comparative survey model within the framework of the quantitative research method. The sample of the research consists of 406 teachers working in the central districts of Bursa. During the data collection process, the "Curriculum Awareness Scale" and the "Adaptation to Changes in Curriculum Scale" were used. The normality assumptions were tested for the total scores and sub-dimensions of the scales, and Multivariate Analysis of Variance was applied to determine whether there were significant differences in teachers' scores based on gender, years of service, educational status, teaching level, and type of institution. According to the findings, teachers' curriculum awareness levels were found to be high, while their adaptation levels to changes in curricula were at a good level. No significant differences were detected in curriculum awareness and adaptation levels based on gender, years of service, teaching level, educational status, or type of institution. However, when examined in terms of independent variables, it was determined that female teachers scored significantly higher in adaptation to curriculum changes compared to male teachers. A moderate and positive relationship was identified between teachers' curriculum awareness and their adaptation to changes in curricula. This finding suggests that teachers' awareness levels play a crucial role in their ability to adapt to change and significantly predict their level of adaptation.
Keywords: Curriculum awareness, Adaptation to changes in curriculum, Teacher awareness, curriculum.

Aykul, M.A. ve Ozan, C. (2025). Öğretmenlerin öğretim programı farkındalıkları ile öğretim programlarındaki değişime uyumları arasındaki ilişki. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi,* 16(2)*,* 2232-2253.
DOI. 10.51460/baebd.1673940

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Extended Abstract

Introduction. Today, with the constant change in information and ways of accessing information, countries see it as important for their students to gain various skills in line with social, scientific and technological developments and update or renew their curriculum accordingly. These changes aim to improve the current situation and provide students with more meaningful learning experiences. In addition to encouraging teachers to adopt innovative teaching approaches and implement them effectively, curriculums contribute to the more efficient implementation of innovations in education by developing strategies that support their professional development. In this context, it was aimed to examine in detail the relationship between teachers' curriculum awareness and their adaptation to change processes.

Method. In this study, relational and comparative screening model was used within the scope of quantitative research method in order to examine the relationship between teachers' awareness of curriculum and their adaptation to change in curriculum. Relational screening model is a research design aimed at determining the relationship between two or more variables. "Curriculum Awareness Scale" and "Curriculum Adaptation Scale" were used in the data collection process. The universe of the research consists of teachers working in the central districts of Bursa province in the 2024-2025 academic year. Easily accessible sampling method was preferred in sample selection, and the data were collected face to face by the researcher. SPSS 23 package program was used in the analysis of the data, and normality assumptions were tested for the total scores and sub-dimensions of the scales. In addition, Multivariate Analysis of Variance (MANOVA) was applied to determine whether there was a significant difference according to teachers' gender, length of service, educational status, education level and institution type. In addition, Box's M test was performed to test the assumption of variance homogeneity.

Result. It was determined that teachers' curriculum awareness levels were generally high, the highest awareness was seen in the affective dimension, followed by psychomotor and cognitive dimensions, respectively. Teachers' adaptation levels to change in curriculum were found to be at a good level, especially in the dimensions of information acquisition and cooperation, higher averages were observed compared to other sub-dimensions, while it was determined that the anxiety of change dimension had a lower average. It was concluded that there was no significant effect on teachers' curriculum awareness and adaptation levels to change in curriculum according to the gender variable, but when independent variables were examined, no significant difference was found in terms of curriculum awareness, while it was determined that there was a statistically significant difference in favor of female teachers in terms of adaptation to change in curriculum. No significant difference was found between curriculum awareness and change adaptation levels in terms of service period, education level, education status and institution type variables. However, it was determined that there was a moderate and positive relationship between teachers' curriculum awareness and their adaptation levels to change in curriculum, and this result shows that teachers' awareness levels play a critical role in adapting to change processes and significantly predict the level of adaptation to change.

Discussion and Conclusion. It is observed that teachers have sufficient knowledge and skills in understanding and implementing curriculums, and they are open to information and teamwork in

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

change processes, but they are more cautious about the potential effects of change. It is thought that concerns about change may be related to lack of information, inadequacy of support mechanisms, and additional responsibilities that change will bring to the current workload. The fact that there is no significant difference among teachers according to gender, length of service, education status, education level, and institution type can be explained by the standard structure of the curriculum and its consistent implementation throughout the country. The fact that female teachers have significantly higher program awareness compared to male teachers can be interpreted as supporting their adaptation to change processes, especially in professions where social and emotional intelligence is at the forefront, such as education, where empathy and cooperation skills are more pronounced. In this context, ensuring active participation of teachers in the development and renewal processes of curriculum, and continuing updates with regular in-service trainings can encourage teachers to approach change processes more positively. Finally, it is anticipated that research conducted with a wider range of variables affecting awareness and adaptation to change levels can contribute to a better understanding of these processes.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Giriş

Öğretim faaliyetleri, eğitim sisteminin temel dayanağı olan öğretim programları doğrultusunda, öğretmenler tarafından planlı ve amaçlı bir şekilde yürütülmektedir (Null, 2011). Öğretim programları, bireylerin bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmeye yönelik sistematik bir çerçeve sunar. Bu çerçeve, öğrenme hedeflerini açık bir şekilde tanımlayarak, öğrencilerin akademik, sosyal ve kişisel gelişimlerini desteklemeyi amaçlar (Tyler, 2013). Bu amaç doğrultusunda öğretim programı, belirli yaş gruplarına yönelik etkinliklerin, fiziksel ortamların koşullarına uygun olarak planlanması ve organize edilmesi sürecini ifade eder (Akpınar, 2012). Daha geniş bir bakış açısıyla, öğretim programları, küresel ve ulusal düzeydeki beklentiler ile yerel gereksinimleri dikkate alan, aynı zamanda toplumun ortak vizyonunu yansıtan politik ve sosyal bir anlaşma biçimi olarak değerlendirilmektedir (Stabback, 2016). Au (2007) ise öğretim programını, sınıf içi etkinlikler bağlamında, bilgiye erişimi sağlayan bir araç ve belirli bilinçlendirme süreçlerini yönlendiren bir yapı olarak tanımlamaktadır.

Etkili bir öğretim programı, yalnızca içerik düzenlemeleriyle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda öğrenme deneyimlerini zenginleştiren yöntemler ve değerlendirme süreçlerini de içermelidir. Eğitimde kaliteyi artırma çabaları, iyi tasarlanmış ve etkili bir şekilde uygulanmış öğretim programlarının varlığına bağlıdır. Öğretim programlarının içeriği, yapısı ve değerlendirme süreçleri, eğitim sistemlerinin başarısını belirleyen kritik unsurlar arasında yer almaktadır (Doll, 1996). Toplumlar, gelecekte yetiştirmek istedikleri bireylerin ihtiyaçlarını dikkate alarak öğretim programlarını belli standartlar çerçevesinde oluştururlar. Bu standartlar doğrultusunda, öğretim kurumları eğitim faaliyetlerini düzenler ve uygulamaya geçirir (Egan, 1978). Öğretim programları bu yönüyle, bireysel farklılıkları göz önünde bulundurarak kapsayıcı bir yapıya sahip olmalı ve toplumun değişen ihtiyaçlarına yanıt verebilmelidir (Yüksel, 2002).

Öğretmenlerin istedikleri etkinliklere yönelmeleri ve bu etkinliklerde başarılı olmaları için bilişsel, duyuşsal ve psikomotor açıdan ilgi ve yeteneklerinin farkında olmaları, değerli bir başlangıç noktasıdır (Anderson ve Krathwohl, 2001). Farkındalık kavramı öğretim programı açısından değerlendirildiğinde, öğretmenlerin programın içeriğini, öğrencilerin ihtiyaçlarına göre nasıl uyarlayacaklarını ve eğitim süreçlerini nasıl daha verimli hâle getireceklerini anlamalarını sağlar (Shulman, 1987). Öğretim programı farkındalığı, öğretmenlerin sadece programın ne olduğunu anlamalarıyla sınırlı kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin ihtiyaçlarına göre programı nasıl uyarlayabileceklerine ve eğitim süreçlerini nasıl daha verimli hâle getirebileceklerine dair rehberlik yapmalarını da kapsar (Atomatofa, Andrew ve Ewesor, 2013). Bu farkındalık, öğretmenlerin programın amaçlarını doğru bir şekilde anlamaları ve uygulama süreçlerinde bu anlayışa dayalı olarak kararlar almalarını sağlar (Maphosa ve Mutopa, 2012). Yani öğretmenlerin farkındalık seviyeleri arttığında, sınıf içindeki uygulamaları daha etkili hâle gelecektir (Tyler, 2013). Ayrıca, öğretim programlarına dair farkındalık, öğretmenlerin yenilikçi öğretim yöntemlerini benimsemelerini ve öğrenci merkezli yaklaşımları uygulamalarını teşvik eder (Doll, 1996).

Öğretim programlarında farkındalığın, öğretmenler açısından daha önemli hâle gelmesi için değişime uyumla harmanlanması önemli görülmektedir. Bilginin ve bilgiye ulaşma yollarının sürekli değiştiği çağımızda toplumsal, bilimsel ve teknolojik gelişmeler ışığında ülkeler öğrencilerinin farklı becerilere sahip olması gerektiğini düşündüğü için öğretim programlarında güncelleme veya yenileme

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

çalışmaları yapmaktadırlar. Bu değişiklikler zaten var olan durumu daha da iyiye götürmek için öğrencilere daha anlamlı öğrenme yaşantıları sağlama amacı taşımaktadır (Cheng, 1994). Fullan'a (2007) göre, öğretim programlarındaki değişiklikler, yeni eğitim politikalarının temelindeki teoriler, pedagojik yaklaşımlar ve öğretim stratejilerine uygun olarak geliştirilmelidir. Bu değişimin beklentileri karşılayabilmesi için değişimin temel sebepleriyle program üzerindeki etkilerinin çok iyi anlaşılması gerekmektedir (Anderson-Allen, 2010). Güncellenen öğretim programlarında öğretmenlerin eğitsel yenilikleri ya da yenilenen programları ne ölçüde uyguladıklarına odaklanmak, planlanan değişimin sahaya nasıl ve ne düzeyde yansıdığını anlamak açısından kritik bir öneme sahiptir (Fullan, 1983). Waugh ve Punch (1987), sistem genelindeki değişimi kabul etmeyi etkileyen faktörleri; eğitime dair tutumlar, değişime yönelik korku ve belirsizlikler, değişimin uygulanabilirliği ile ilgili algılanan beklenti ve inançlar, okulun değişime sunduğu destek ve öğretmenden beklenen değişim davranışları olarak sıralamaktadır. Cross vd. (2002) öğretmenlerin programa uyum sağlayabilmesi için, programa yüklenen rol ve sorumlulukları yerine getirmeleri gerektiğini ve bunun sonucunda pedagojik dönüşümleri öğrenme sürecine yansıtabileceklerini vurgulamaktadırlar. Guskey (2002) ise programların çoğunun başarısızlığını şu şekilde açıklamaktadır: öğretmenlerin değişimin getirdiği uyum ile mesleki gelişime katılmalarını motive eden faktörlerin göz önünde bulundurulmaması, programların başarısız olmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, öğretmenlerin yenilenen ve değişen öğretim programlarına karşı gösterdikleri bilişsel ve duyuşsal tepkiler ile davranışsal eğilimlerini bir bütün olarak ele almanın, değişime uyum sağlamak için bütünsel bir anlayış geliştirilmesi açısından önemli olduğu vurgulanmaktadır (Karsantık, 2021). Öğretmenlerin öğretim programlarına uyum sağlamalarının, öğrenci başarıları üzerinde doğrudan etkili olacağı ve programa tam uyum gösteren öğretmenlerin, öğrencilerin öğrenme süreçlerini daha etkin bir şekilde yönetebilecekleri düşünülmektedir. Ayrıca, öğretmenlerin profesyonel gelişimlerinin desteklenmesi, eğitim kalitesinin artırılmasına katkı sağlayabilir.

Dünyada ve Türkiye'de öğretim programlarının güncellenmesi süreci

Öğretim programlarının güncellenmesi, eğitim sistemlerinin toplumsal, teknolojik ve bilimsel değişimlere uyum sağlamasını amaçlayan dinamik bir süreç olarak ifade edilmektedir. Günümüzün hızla değişen ihtiyaçlarına cevap verebilmek için öğretim programlarının düzenli olarak gözden geçirilmesi hem ulusal hem de uluslararası eğitim politikalarının temel bir unsuru hâline gelmiştir (Anderson ve Krathwohl, 2001). Dünya genelinde, ülkeler eğitim politikalarını, 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılan eleştirel düşünme, dijital okuryazarlık, problem çözme ve sosyal-duygusal öğrenme gibi alanları kapsayacak şekilde yeniden yapılandırmaktadır (Voogt ve Roblin, 2012). Türkiye'de ise öğretim programlarının güncellenmesi süreci, özellikle 2005, 2017 ve 2024 yıllarında gerçekleştirilen kapsamlı reformlarla dikkat çekmektedir. 2005 yılında yapılandırmacı yaklaşımın benimsenmesi ile öğrenci merkezli bir eğitim modeli hedeflenmiş, bilgi edinmenin yanı sıra beceri ve değerlerin geliştirilmesi ön plana çıkarılmıştır (Akşit, 2007). 2017 yılında yapılan güncellemeler ise dijital çağın gerekliliklerine uyum sağlama, eleştirel düşünme ve yerel değerleri küresel vizyonla harmanlama amacı taşımaktadır (MEB, 2017). 2024 yılında ise Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile bireyin fiziksel, duygusal, zihinsel, sosyal ve ahlaki gelişimini bir bütün olarak ele alan bütüncül bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu yaklaşım bireylerin potansiyelini gerçekleştirmeyi, karakter olgunlaşmasını ve toplumla uyum sağlamayı hedeflemektedir (MEB, 2024). Öğretmenler, öğrencilere rehberlik yaparak bilgi, beceri, eğilim ve değerlerin kazandırılmasında öğrenme sürecini öğrenci odaklı olarak planlayan eğitim

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

tasarımcıları olarak değerlendirilmektedir (MEB, 2024). Uluslararası bağlamda ve Türkiye özelinde yapılan bu reformlar, öğretim programlarının toplumsal kalkınmada oynadığı kritik rolü ve sürekli gelişim ihtiyacını vurgulamaktadır. Eğitim sistemlerinin bu süreçte karşılaştığı zorluklar, öğretmen eğitimi, müfredat tasarımı ve değerlendirme süreçlerinin bütüncül bir şekilde ele alınmasını gerekli kılmaktadır (Fullan, 2007). Öğretim programlarının güncellenmesi sürecinde atılan bu adımlar, bireylerin yaşam boyu öğrenme becerilerini geliştirme ve toplumsal refahı artırma hedefleri doğrultusunda önemli görülmektedir.

Alan yazınında öğretmenlerin öğretim programlarına yönelik farkındalık ve uyum düzeyleri üzerine çeşitli çalışmalar yer almaktadır. Pektaş ve Peşen (2021), hizmet süresi uzun olan öğretmenlerin öğretim programlarına yönelik farkındalıklarının daha yüksek olduğunu belirtirken, Aslan (2019), öğretmenlerin genel olarak öğretim programlarının farkında olma, uygulama ve bu programlara değer verme açısından olumlu bir seviyede olduklarını ifade etmiştir. Bununla birlikte, Sayın (2019) ve Türkoğlu (2016), bazı öğretmenlerin farkındalıklarının yeterli düzeyde olmadığını vurgulamışlardır. Green (2018), öğretim programını anlama, farkında olma ve uygulama süreçlerinin önemli olduğunu belirtirken, Atomatofa vd. (2013), Nijerya'daki öğretmenlerin program hedeflerine yönelik farkındalıklarının farklılık gösterdiğini ifade etmiştir. Maphosa ve Mutopa (2012) ise öğretmenlerin program yeniliği konusundaki farkındalıklarının genel olarak yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Demirdağ ve Taşgın (2024) ise öğretmenlerin öğretim programı farkındalıklarının eğitim durumu gibi faktörlere bağlı olarak anlamlı farklılıklar gösterdiğini vurgulamışlardır.

Liu vd. (2016), öğretmenlerin öğretim programlarına dair farkındalıklarının, eğitimin kalitesini doğrudan etkileyen kritik bir faktör olduğunu ifade ederken, Guskey (2002), öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin, öğretim programlarına dair farkındalıklarını artırarak, bu farkındalığı uygulama becerilerine dönüştürmelerini sağladığını belirtmektedir. Desimone (2009), öğretmenlerin öğretim programını ne kadar iyi anladığının, öğrencilerin eğitimdeki başarısını doğrudan etkilediğine dikkat çekmiştir. Hargreaves (2003) ise öğretmenlerin programlardaki değişiklikleri kabul etme ve uygulama düzeylerinin, farkındalık seviyeleri ile doğrudan ilişkili olduğunu ifade etmektedir. Son olarak, Opfer ve Pedder (2011), öğretim programları farkındalığının öğretmenlerin sınıf içinde daha yaratıcı ve öğrenci merkezli yaklaşımlar geliştirmelerini teşvik edeceğini vurgulamaktadır. Bu bulgular, öğretmenlerin öğretim programlarına yönelik farkındalıklarının, eğitim kalitesini iyileştirmek ve öğrencilerin başarılarını artırmak adına kritik bir rol oynadığını göstermektedir.

Öğretim programlarındaki değişime uyum konusundaki araştırmalar, öğretmenlerin değişim süreçlerine farklı tepkiler verdiğini ortaya koymaktadır. Solikhah (2020), yapılan reformların öğretim becerilerini geliştirdiğini ancak materyal eksiklikleri ve anlamlandırma güçlükleri yarattığını belirtmiştir. Ostovar-Namaghi (2017), yetersiz planlama ve uygulama eksikliklerinin öğretmenlerde direnç oluşturduğunu ifade ederken, Mellegard ve Pettersen (2016), öğretmenlerin reform sürecinde rehberliğe ihtiyaç duyduğunu vurgulamaktadır. Wang (2014) ise program değişikliklerinin öğretmenler için iş yükü ve sınav baskısı gibi endişelere yol açtığını ancak uygun destekle bu sürecin daha kolay hâle getirilebileceğini vurgulamıştır. Karsantık (2021), öğretmenlerin öğretim programlarındaki değişimlere uyum düzeylerinin yüksek olduğunu ortaya koymuş, Fırat Durdukoca vd. (2021) ise öğretmenlerin öğretim programlarına bağlılık düzeylerine göre değişime uyumlarının anlamlı farklılıklar gösterdiğini tespit etmiştir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Ancak, öğretmenlerin öğretim programı farkındalıkları ile programlardaki değişim süreçlerine uyumları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Bu çalışma, öğretmenlerin program farkındalıkları ile değişim süreçlerine uyumları arasındaki ilişkiyi derinlemesine incelemeyi hedeflemektedir. Araştırmanın sonuçları, öğretim programlarının tasarım ve uygulanmasında rehberlik sağlayacak bilgiler sunarak, öğretmenlerin yenilikçi öğretim yaklaşımlarını benimsemelerini ve etkin bir şekilde uygulamalarını teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, öğretmenlerin profesyonel gelişimlerini desteklemek için etkili stratejiler geliştirilmesine katkıda bulunarak, eğitimdeki yeniliklerin daha verimli bir şekilde uygulanmasını sağlamayı hedeflemektedir.

Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin öğretim programı farkındalıkları ile öğretim programlarındaki değişime uyumları arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu ana problem doğrultusunda alt problemler geliştirilmiştir:

- Öğretmenlerin öğretim programı farkındalıkları ve öğretim programlarındaki değişime uyumları ne düzeydedir?
- Öğretmenleri öğretim programı farkındalık ve öğretim programlarındaki değişime uyum düzeyleri; cinsiyet, hizmet süresi, kurum türü, eğitim durumu ve öğretim kademesine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- Öğretmenlerin öğretim programı farkındalık düzeyleri ve öğretim programlarındaki değişime uyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Öğretmenlerin öğretim programı farkındalıkları öğretim programlarındaki değişime uyum düzeylerini yordamakta mıdır?

Yöntem

Öğretmenlerin öğretim programı farkındalıkları ile öğretim programlarındaki değişime uyumları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan bu çalışmada, nicel araştırma yöntemi olarak ilişkisel ve karşılaştırmalı tarama modeli tercih edilmiştir. İlişkisel tarama türü, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla kullanılan bir araştırma desenidir. Bu modellerde, araştırmacı, değişkenler arasında herhangi bir nedensel bağlantıyı ortaya koymaya çalışmaz, yalnızca değişkenler arasındaki ilişkinin gücünü ve yönünü incelemeyi amaçlar (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012). Christensen, Johnson ve Turner (2014) karşılaştırmalı desenin özellikle ilişkisel araştırmalarda kullanıldığını ve farklı gruplar veya değişkenler arasında ilişki kurmayı hedeflediğini belirtmektedir. Bu modeller öğretmenlerin mevcut program farkındalıklarını ve değişime uyum düzeylerini geniş bir örneklemde belirlemeye ve bu iki değişken arasındaki ilişkileri analiz etmeye olanak tanıdığı için araştırmada ilişkisel ve karşılaştırmalı tarama modeli kullanılmıştır.

Evren ve örneklem

Bu çalışmanın evreni, 2024-2025 eğitim öğretim yılında Bursa ilinin merkez ilçelerinde görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Bursa ili merkez ilçeleri olan Gürsu, Kestel, Nilüfer, Osmangazi ve Yıldırım ilçelerinde görev yapan öğretmenlerin toplam sayısı, Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğünün resmî internet sayfasından alınan verilere göre 27.331'dir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Örneklem seçimi sürecinde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntem, araştırmacının mevcut koşullarda uygun görülen bireylerden veri toplamasına olanak sağlayan bir yöntemdir (Fraenkel vd., 2012). Bu araştırmada, ilgili yöntem kullanılarak ulaşılan örneklem, Bursa merkez ilçelerinde görev yapan 406 öğretmenden oluşmaktadır. Bu örneklem büyüklüğü, G*Power programında Cohen'in kuralları doğrultusunda büyük etki büyüklüğü (effect size = 0.3), α = 0.05 ve %95 test gücü (power = 0.95) esas alınarak hesaplanmış ve yeterli bulunmuştur. Araştırmanın örneklemine ilişkin bilgiler Şekil 1'de sunulmuştur. Seçilen örneklem, araştırma sonuçlarının genellenebilirliğini artıracak şekilde Bursa'nın merkez ilçelerindeki öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklem frekans ve yüzdeleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1.
Öğretmenlerin Demografik Değişkenlerine Göre Frekans ve Yüzde Değerleri

Değişken	**Kategori**	**f**	**%**
Cinsiyet	Kadın	256	63.1
	Erkek	150	36.9
	Toplam	406	100
Hizmet Süresi	0-9 yıl	177	43.6
	10-19 yıl	164	40.4
	20 yıl ve üzeri	65	16.0
	Toplam	406	100
Öğretim Kademesi	Anaokulu	65	16.0
	İlkokul	122	30.1
	Ortaokul	106	26.1
	Lise	113	27.8
	Toplam	406	100
Eğitim Durumu	Lisans	359	88.4
	Yüksek Lisans	47	11.6
	Toplam	406	100
Kurum Türü	Devlet	291	72.6
	Özel	115	27.4
	Toplam	406	100

Tablo 1'e göre araştırma örneklemi, %63.1'i kadın (n=256) ve %36.9'u erkek (n=150) olmak üzere toplam 406 kişiden oluşmaktadır. Hizmet süresi dağılımında katılımcıların %43.6'sı (n=177) 0-9 yıl, %40.4'ü (n=164) 10-19 yıl ve %16.0'ı (n=65) 20 yıl ve üzeri deneyime sahiptir. Öğretim kademesi açısından, katılımcıların %30.1'i (n=122) ilkokul, %27.8'i (n=113) lise, %26.1'i (n=106) ortaokul ve %16.0'ı (n=65) anaokulunda görev yapmaktadır. Eğitim durumu bakımından %88.4'ü (n=359) lisans, %11.6'sı (n=47) yüksek lisans mezunudur. Kurum türü bakımından ise %72.6'sı (n=291) devlet, %27.4'ü (n=115) özel kurumda öğretmenlik yapmaktadır.

Çalışma öncesinde, Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurulundan gerekli yazılı onay alınmıştır (26.11.2024 tarih ve 10/30 sayılı karar). Katılımcılar, araştırmanın amacı ve içeriği hakkında bilgilendirilmiş ve gönüllü katılım esas alınmıştır. Ölçekler araştırmacı tarafından okullara gidilerek yüz yüze uygulanmıştır. Etik kurallara bağlı olarak öğretmenlerin gizliliğine ve güvenliğine dikkat edilmiştir (American Psychological Association [APA], 2020).

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Veri toplama araçları

Bu çalışmanın verileri "Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği" ve "Öğretim Programlarındaki Değişime Uyum Ölçeği" ile toplanmıştır.

Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği

Pektaş ve Pesen (2021) tarafından geliştirilen *Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği*, toplamda 25 madde ve üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte ters kodlanmış herhangi bir maddeye yer verilmemiştir. Tüm maddeler, beşli Likert tipi bir derecelendirme ile değerlendirilmiştir. Bu derecelendirme seçenekleri şu şekildedir: 'Hiç Katılmıyorum', 'Katılmıyorum', 'Biraz Katılıyorum', 'Katılıyorum' ve 'Tamamen Katılıyorum'. Ölçeğin alt boyutları ve her bir boyuta ilişkin puan aralıkları aşağıda belirtilmiştir:

- Psikomotor farkındalık alt boyutunda alınabilecek puanlar 12 ile 60 arasında değişmektedir.
- Bilişsel farkındalık alt boyutunda en düşük puan 7, en yüksek puan ise 35'tir. Duyuşsal farkındalık alt boyutunda ise puan aralığı 6 ile 30 arasında yer almaktadır.

Bu durumda, ölçekten alınabilecek en düşük toplam puan 25, en yüksek toplam puan ise 125'tir. Ölçekteki her bir alt faktör için alınan puan arttıkça, öğretmenlerin o faktördeki farkındalık düzeylerinin yükseldiği kabul edilmektedir. Ölçeğin güvenirlik katsayıları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2.
Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği'ne İlişkin Güvenirlik Katsayıları

Faktörler	**Orijinal Cronbach Alfa**	**Bu Araştırmadaki Cronbach Alfa**
Psikomotor Farkındalık	0.85	0.88
Bilişsel Farkındalık	0.81	0.89
Duyuşsal Farkındalık	0.79	0.88
Ölçek Toplam		0.94

Tablo 2'ye göre ölçeğin güvenirlik katsayı değerleri söz konusu alt faktörleri güvenilir ölçümler sunduğunu ve 0.70'in üzerindeki güvenirlik değerlerinin, ölçeğin güvenirliğini doğruladığını göstermektedir (Domino, 1996).

Öğretim Programlarındaki Değişime Uyum Ölçeği

Karsantık ve Yağcı (2022) tarafından geliştirilen *Öğretim Programlarındaki Değişime Uyum Ölçeği*, beşli Likert tipi bir ölçme aracı olarak tasarlanmıştır. Ölçeğin geçerliğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda, ölçeğin toplam 29 maddeden oluşan ve 7 faktörlü bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir. Söz konusu yedi faktör, toplam varyansın %68,68'ini açıklamaktadır. Faktörler ve içerdiği madde sayıları şu şekilde adlandırılmıştır:

- İş birliği (ib) – 6 madde
- Değişimi yönetme (dy) – 5 madde
- Değişimin etkisi (det) – 5 madde

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

- Değişim endişesi (den) – 4 madde
- Bilgi edinme (be) – 3 madde
- Geribildirim (gb) – 3 madde
- Değişim farkındalığı (df) – 3 madde

Ölçeğin Değişim Endişesi ve Değişim Farkındalığı alt boyutlarında yer alan tüm maddeler olumsuz bir ifadeye sahiptir. Ayrıca ölçeğin güvenirliğini ölçmek için Karsantık ve Yağcı (2022), araştırmacı tarafından elde edilen Cronbach-alfa iç tutarlılık katsayısı hem ölçeğin tamamı hem de alt faktörler için .70'in üzerinde bulunmuştur. Bu sonuçlar, söz konusu alt faktörlerin güvenilir ölçümler sunduğunu ve 0.70'in üzerindeki güvenilirlik değerlerinin, ölçeğin güvenilirliğini doğruladığını göstermektedir (Domino, 1996). Ölçeğin bu araştırmadaki güvenirlik değerleri ise Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3.
Öğretim Programlarındaki Değişime Uyum Ölçeği'ne İlişkin Güvenirlik Katsayıları

Faktörler	**Cronbach alfa katsayısı**
İş Birliği	.86
Değişimi Yönetme	.88
Değişimin Etkisi	.86
Değişimin Endişesi	.81
Bilgi Edinme	.82
Geri Bildirim	.84
Değişim Farkındalığı	.71
Ölçek Toplam	.89

Veri analizi

Verilerin analiz sürecinde SPSS 23 paket programından yararlanılmıştır. Ölçeklerin toplam puanı üzerinden ve alt boyutları için normallik varsayımları sınanmış ve analizlerde hangi testlerin kullanılacağı belirlenmiştir. Öğretim programı farkındalık ölçeği için normallik testi sonuçlarına göre çarpıklık değerleri -0.689 ile -0.416 arasında, basıklık değerleri ise 0.493 ile 0.950 arasında değişmektedir. Öğretim programlarındaki değişime uyum ölçeğinde ise çarpıklık -0.859 ile -0.127, basıklık -0.333 ile 0.755 aralığındadır. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1 ile +1 arasında, basıklık değerlerinin ise ±1.5 aralığında olması, puanların normal dağılıma uygun olduğunu ve parametrik analizler için uygunluk gösterdiğini işaret etmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Öğretmenlerin cinsiyet, hizmet süresi, eğitim durumu, öğretim kademesi ve kurum türü arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için verilerin analizinde (MANOVA) testiyle yapılmıştır. MANOVA analizi öncesinde, analizin geçerliğini sağlamak amacıyla varsayımları kontrol edilmiştir. Normallik varsayımının haricinde MANOVA'nın bir diğer varsayımı olan çoklu doğrusal bağımlılığın olup olmadığı kontrol edilmiştir. Bağımsız değişkenlerin her biri arasındaki korelasyonlar incelenmiş ve korelasyon katsayılarının 0.90'dan düşük olduğu bulunmuş, bu da çoklu doğrusal bağımlılığın olmadığı anlamına gelmektedir. Varyansın homojenliği varsayımının test edilmesi amacıyla

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Box's M testi yapılmış ve p değeri 0.221 bulunmuştur, bu da varyansların homojen olduğu anlamına gelmektedir ($p > 0.05$).

Öğretmenlerin öğretim programı farkındalığı ile öğretim programlarındaki değişime uyumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson korelasyon analizi uygulanmış; ayrıca öğretim programı farkındalığının, program değişikliklerine uyumu yordama gücünü incelemek için regresyon analizi kullanılmıştır. Verilerin analizinde anlamlılık sınırı olarak 0.05 önem düzeyi esas alınmıştır. Ayrıca Cohen'in d etki büyüklüğü hesaplanarak d = 1.68 olarak bulunmuştur. Cohen d'nin 0.2'nin altında olması küçük, 0.5 civarında olması orta ve 0.8 üzerinde olması büyük etkilere işaret eder (Cohen, 1988).

Bulgular

Öğretmenlerin öğretim programı farkındalık ve öğretim programlarındaki değişime uyum düzeylerine ilişkin betimsel istatistikler (ortalama ve standart sapma) Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.
Öğretmenlerin Öğretim Programı Farkındalık ve Öğretim Programlarındaki Değişime Uyum Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Boyutlar	**N**	**x̄**	**SS**
Psikomotor Farkındalık	406	4.19	.49
Bilişsel Farkındalık	406	4.04	.60
Duyuşsal Farkındalık	406	4.23	.59
Toplam Farkındalık	406	4.16	.49
İş Birliği	406	4.28	.58
Değişimi Yönetme	406	4.06	.62
Değişimin Etkisi	406	3.75	.75
Değişimin Endişesi	406	3.36	.90
Bilgi Edinme	406	4.35	.61
Geri Bildirim	406	3.75	.84
Değişim Farkındalığı	406	3.82	.96
Toplam Değişime Uyum	406	3.93	.45

Tablo 4'e göre, öğretmenlerin öğretim programlarına ilişkin farkındalık düzeyleri genel olarak yüksek düzeydedir ($\bar{x}$ = 4.16). Farkındalık alt boyutları incelendiğinde, en yüksek ortalama duyusal farkındalıkta ($\bar{x}$ = 4.23), en düşük ortalama ise bilişsel farkındalıkta ($\bar{x}$ = 4.04) görülmektedir.

Öğretim programlarındaki değişime uyuma ilişkin toplam ortalama ise iyi düzeyde bulunmuştur ($\bar{x}$ = 3.93). Bu boyut altında en yüksek ortalamanın bilgi edinme ($\bar{x}$ = 4.35), en düşük ortalamanın ise değişimin endişesi ($\bar{x}$ = 3.36) boyutunda olduğu görülmektedir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Öğretmenlerin öğretim programı farkındalık ve öğretim programlarındaki değişime uyum düzeylerini cinsiyet değişkenine göre karşılaştırmak amacıyla MANOVA testi uygulanmış ve betimsel istatistiklere ilişkin bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.
Öğretmenlerin Öğretim Programı Farkındalık ve Öğretim Programlarındaki Değişime Uyum Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre MANOVA Testi Sonuçları

	Cinsiyet	**N**	**x̄**	**SS**	**Wilk`s Lambda**	**F**	**p**	**η²**
Toplam Farkındalık	Kadın	256	4.19	.45	1.825	3.331	.069	.008
	Erkek	150	4.10	.54				
Toplam Değişime Uyum	Kadın	256	3.98	.44		7.083	.008*	.017
	Erkek	150	3.86	.46				

Tablo 5'e göre cinsiyetin öğretmenlerin program farkındalık düzeyleri ve öğretim programı değişimine uyum düzeyleri üzerinde birlikte anlamlı bir etkisi olmadığı görülmektedir ($p > 0.05$). Ancak, bağımsız değişkenler ayrı ayrı incelendiğinde, öğretim programı değişimine uyum düzeyinde kadın öğretmenler lehine düşük düzeyde anlamlı bir fark bulunmuştur ($\eta^2 = .017$, $p < .05$). Öğretmenlerin öğretim programı farkındalık ve öğretim programlarındaki değişime uyum düzeylerini hizmet süresi değişkenine göre karşılaştırmak amacıyla MANOVA testi uygulanmış ve betimsel istatistiklere ilişkin bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.
Öğretmenlerin Öğretim Programı Farkındalık ve Öğretim Programlarındaki Değişime Uyum Düzeylerinin Hizmet Süresi Değişkenine Göre MANOVA Testi Sonuçları

	Hizmet Süresi	**N**	**x̄**	**SS**	**Wilk`s Lambda**	**F**	**p**	**η²**
Toplam Farkındalık	0-9 yıl	177	4.17	.46	.521	.116	.890	.001
	10-19 yıl	164	4.15	.52				
	20 yıl üzeri	65	4.14	.47				
	Toplam	406	4.16	.49				
Toplam Değişime Uyum	0-9 yıl	177	3.96	.47		.853	.427	.004
	10-19 yıl	164	3.92	.45				
	20 yıl üzeri	65	3.88	.41				
	Toplam	406	3.93	.45				

Tablo 6'ya göre hizmet süresinin öğretmenlerin farkındalık ve değişime uyum düzeyleri üzerinde birlikte ve bağımsız değişkenler açısından anlamlı bir fark göstermediği gözlenmiştir ($p > 0.05$).

Öğretmenlerin öğretim programı farkındalık ve öğretim programlarındaki değişime uyum düzeylerini eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırmak amacıyla MANOVA testi uygulanmış ve betimsel istatistiklere ilişkin bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Tablo 7.
Öğretmenlerin Öğretim Programı Farkındalık ve Öğretim Programlarındaki Değişime Uyum Düzeylerinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre MANOVA Testi Sonuçları

	Eğitim Durumu	**N**	**x̄**	**SS**	**Wilk`s Lambda**	**F**	**p**	**η²**
Toplam Farkındalık	Lisans	359	4.15	.48	.678	.228	.633	.001
	Lisansüstü	47	4.19	.54				
Toplam Değişime Uyum	Lisans	359	3.94	.45		.256	.613	.001
	Lisansüstü	47	3.90	.44				

Tablo 7'ye göre eğitim durumunun öğretmenlerin farkındalık ve değişime uyum düzeyleri üzerinde birlikte anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir ($p > 0.05$). Ayrıca, bağımsız değişkenler ayrı ayrı incelendiğinde, her iki durumda da anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p > 0.05$). Öğretmenlerin öğretim programı farkındalık ve öğretim programlarındaki değişime uyum düzeylerini eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırmak amacıyla MANOVA testi uygulanmış ve betimsel istatistiklere ilişkin bulgular Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8.
Öğretmenlerin Öğretim Programı Farkındalık ve Öğretim Programlarındaki Değişime Uyum Düzeylerinin Öğretim Kademesi Değişkenine Göre MANOVA Testi Sonuçları

	Öğretim Kademesi	**N**	**x̄**	**SS**	**Wilk`s Lambda**	**F**	**p**	**η²**
Toplam Farkındalık	Anaokulu	65	4.15	.48	.517	.416	.741	.003
	İlkokul	122	4.17	.39				
	Ortaokul	106	4.18	.44				
	Lise	113	4.12	.61				
	Toplam	406	4.16	.49				
Toplam Değişime Uyum	Anaokulu	65	3.97	.47		.830	.478	.006
	İlkokul	122	3.94	.38				
	Ortaokul	106	3.96	.44				
	Lise	113	3.88	.52				
	Toplam	406	3.93	.45				

Tablo 8'deki veriler öğretim kademesinin öğretmenlerin farkındalık ve değişime uyum düzeyleri üzerinde birlikte anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$). Ayrıca, bağımsız değişkenler ayrı ayrı incelendiğinde, her iki durumda da anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p > 0.05$).

Öğretmenlerin öğretim programı farkındalık ve öğretim programlarındaki değişime uyum düzeylerini kurum türü değişkenine göre karşılaştırmak amacıyla MANOVA testi uygulanmış ve betimsel istatistiklere ilişkin bulgular Tablo 9'da verilmiştir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Tablo 9.
Öğretmenlerin Öğretim Programı Farkındalık ve Öğretim Programlarındaki Değişime Uyum Düzeylerinin Kurum Türü Değişkenine Göre MANOVA Testi Sonuçları

	Kurum Türü	N	x̄	SS	Wilk`s Lambda	F	p	η²
Farkındalık Toplam	Devlet	291	4.14	.49	.572	.851	.357	.002
	Özel	115	4.19	.48				
Değişime Uyum Toplam	Devlet	291	3.93	.44		.032	.859	.000
	Özel	115	3.94	.48				

Tablo 9'a göre görev yapılan kurum türünün öğretmenlerin farkındalık ve değişime uyum düzeyleri üzerinde birlikte anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir ($p > 0.05$). Ayrıca, bağımsız değişkenler ayrı ayrı incelendiğinde, her iki durumda da anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p > 0.05$). Öğretmenlerin öğretim programı farkındalıkları ile öğretim programlarındaki değişime uyumları arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson korelasyon analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10.
Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği ile Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki ile İlgili Pearson Korelasyon Analizi Değerleri

	Değişime Uyum Toplam	
	N	***r***
Farkındalık Toplam	406	. 644**

**p<0.01

Tablo 10'da görüldüğü gibi pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre, farkındalık ile değişime uyum arasında orta düzeyde anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmuştur ($p > 0.05$). Öğretim programı farkındalığının öğretim programlarındaki değişime uyumu yordama gücünü belirlemek için Regresyon analizi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11.
Öğretim Programı Farkındalığının Öğretim Programlarındaki Değişime Uyumu Yordama Gücünün Regresyon Analizi Sonuçları

Model	B	ß	R^2	p
Sabit	1.443			.00
Farkındalık	.599	.644	.414	.00

**p<0.01

Tablo 11'e göre model istatistiksel olarak anlamlıdır ve öğretmenlerin öğretim programı farkındalık düzeyleri öğretim programlarındaki değişime uyum düzeylerinin %41.4'ünü açıklamaktadır ($B = .599$, $\beta = .644$, $R^2 = .414$, $p < .01$).Yapılan regresyon analizi sonuçlarına göre, öğretmenlerin öğretim programı farkındalık düzeylerinin, öğretim programlarındaki değişime uyum düzeylerini anlamlı bir

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

şekilde yordadığı görülmektedir. Bu bulgu, öğretmenlerin öğretim programı farkındalıklarının, değişime uyum düzeylerini yüksek oranda etkilediğini göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Öğretmenlerin öğretim programı farkındalık düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu, en fazla farkındalık düzeyinin duyuşsal boyutta, ardından psikomotor ve bilişsel boyutlarda ortaya çıktığı görülmektedir. Bu durum, öğretmenlerin programları anlama ve uygulama konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olduklarını göstermektedir. Nitekim yapılan araştırmalar da öğretmenlerin özellikle duyuşsal, bilişsel ve psikomotor boyutlarda anlamlı farkındalık geliştirdiklerini ortaya koymaktadır (Green, 2018; Hidayah, Wangid ve Wuryandani, 2022; Karaca, 2023; Maphosa ve Mutopa, 2012; Pektaş ve Pesen, 2021). Bununla birlikte, bazı çalışmalar öğretmenlerin program farkındalıklarının düşük olduğunu ifade ederek farklı bir bakış açısı sunmaktadır (Gerrard ve Farrell, 2014; Sayın, 2019; Türkoğlu, 2016). Öğretmenlerin öğretim programlarındaki değişime uyum düzeyleri iyi seviyededir. Bilgi edinme ve iş birliği alt boyutlarında diğer alt boyutlara göre daha yüksek ortalama değerleri gözlemlenmiştir. Değişimin endişesi alt boyutu ise diğer alt boyutlara kıyasla daha düşük bir ortalamaya sahiptir. Bu durum, öğretmenlerin değişim süreçlerinde bilgiye ve ekip çalışmasına açık olduklarını, ancak değişimin potansiyel etkileri konusunda daha temkinli yaklaştıklarını gösterebilir. Öğretmenlerin değişime yönelik endişeleri; yeterli bilgi eksikliği, destek mekanizmalarının yetersizliği ve değişimin mevcut iş yüklerine ek sorumluluklar getirme olasılığıyla ilişkilendirilebilir. Araştırmalar, öğretmenlerin öğretim programlarındaki değişime uyumlarının genellikle olumlu ve yüksek düzeyde olduğunu ortaya koymaktadır (Akpınar ve Aydın 2017; Davis, 2019; Karatzia Stavlioti ve Alahiotis, 2007). Ancak bu bulguların aksine bazı araştırmalar, öğretmenlerin öğretim programlarında yapılan değişiklikleri yeterince anlayamadıklarını, bu değişiklikleri kabullenmekte zorlandıklarını ve zaman zaman direnç gösterdiklerini ortaya koymuştur (O'Sullivan, Carroll ve Cavanagh, 2008; Yılmaz ve Oğul, 2018).

Cinsiyet değişkeninin, öğretmenlerin program farkındalıkları ve öğretim programı değişimine uyum düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bağımsız değişkenlere bakıldığında öğretim programı farkındalıkları arasında anlamlı farklılık bulunmazken öğretim programı değişimine uyum düzeyi için istatistiksel olarak kadın öğretmenler lehine yüksek anlamlılık olduğu tespit edilmiştir. Eagly ve Johannesen-Schmidt'in (2001) bulgularına göre, kadınların özellikle eğitim gibi sosyal ve duygusal zekânın ön planda olduğu mesleklerde empati ve iş birliği becerileri daha belirgin şekilde görülmektedir. Bu özelliklerin, kadınların değişim süreçlerine daha kolay uyum sağlamalarına katkı sunduğu ifade edilmektedir. Alan yazınında öğretim programı farkındalığının ve değişime uyumun cinsiyete göre değişmediği çalışmalar bulunmaktadır (Bay, Gündoğdu, Ozan, Dilekçi ve Özdemir, 2012; Fırat Durdukoca, Aras ve Tatlı, 2023; Karakaya, Çakmak, Caner ve Yılmaz, 2024; Karsantık, 2021; Pešková, Spurna ve Knecht, 2019). Buna karşın, kadınların öğretim programlarını daha iyi benimsedikleri sonucuna ulaşılmıştır (Gömleksiz ve Erdem, 2018; Hyde ve Linn 2008; Janík, Janko, Pešková, Knecht ve Spurná, 2018; Saral, 2019; Yorulmaz Çokçalışkan ve Önal, 2017).

Hizmet süresinin öğretmenlerin farkındalık ve değişime uyum düzeyleri üzerinde birlikte ve bağımsız değişkenler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Araştırmalarda öğretmenlerin öğretim programı farkındalıkları ve değişime uyumları ele alındığında mesleki deneyim süresi arasında fark bulunamamıştır (Coşgun Demirdağ ve Taşgın, 2024; Fırat Durdukoca vd., 2023;

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Janík vd., 2018; Kavan ve Suna, 2023; Karakaya vd., 2024; Özüdoğru, 2021). Rahimi ve Alavi (2017), bazı bulguların aksine, öğretmenlerin program değişikliklerine yönelik algılarının mesleki deneyimleriyle ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Öğretmenlerin farkındalık ve değişime uyum düzeyleri üzerinde eğitim durumuna göre birlikte ve bağımsız değişkenler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Araştırmalarda öğretmenlerinin öğretim programı farkındalık ve bağlılık düzeylerinin mezuniyet durumu açısından farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Aygün, 2023; Burul, 2018; Karsantık, 2021). Öğretim programına yönelik farkındalık düzeyleri arasında yüksek lisans mezunlarının lehine anlamlı fark bulunan araştırmalar da vardır (Kavan ve Suna, 2023; Kuloğlu, 2022). Öğretim kademesinin öğretmenlerin farkındalık ve değişime uyum düzeyleri üzerinde birlikte ve bağımsız değişkenler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan çalışmalarda hizmet süresi değişkenine göre öğretmenlerin öğretim programı farkındalıklarında ve değişime uyumlarında anlamlı farklılık olmadığı ifade edilmektedir (Çelik ve Akar, 2021; Pektaş, 2021; Yılar, 2024). Diğer taraftan, öğretmenlerin öğretim programından faydalanma durumlarının yüksek olduğu ve yapılan değişiklikleri olumlu karşıladıkları çeşitli çalışmalarda raporlanmıştır (Erman, 2016; Gürsoy ve Eken, 2018; Kazu ve İş, 2017). Öğretmenlerin farkındalık ve değişime uyum düzeyleri üzerinde kurum türüne göre birlikte ve bağımsız değişkenler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark çıkmamıştır. Karakaya ve Çakmak (2024), öğretmenlerin öğretim programına yönelik farkındalık düzeylerinin çalıştıkları kuruma göre genel olarak istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermediğini belirtmiştir. Ancak, özel okullarda görev yapan öğretmenlerin öğretim programı farkındalıkları ve değişimin etkisine ilişkin algıları, devlet okullarında görev yapanlara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir (Doğan, 2010; Karadağ ve Demir, 2020; Pektaş ve Pesen, 2021). Hizmet süresi, eğitim durumu, öğretim kademesi ve kurum türüne göre öğretmenler arasında anlamlı farklılaşma olmaması eğitim programlarının standart yapısına ve ülke genelinde tutarlı bir şekilde uygulanmasına bağlanabilir. Türkiye'deki öğretim programları, belirlenen standartlar çerçevesinde, her kademede ve türdeki öğretmene benzer içerik ve nitelikte sunulmayı amaçlar (Demirel, 2021). Öğretmenler aynı hizmet içi eğitimlere katılmakta ve ortak yöntemlerle bilgilendirilmektedir. Bu durum, program farkındalık ve değişime uyum düzeylerinde homojen bir yapı oluşturabilir. Eğitim politikalarının, öğretim programlarını tüm öğretmen gruplarına eşit düzeyde ulaşılabilir hâle getirmesi, bu sonucun temel nedenlerinden biri olarak değerlendirilebilir.

Öğretmenlerin öğretim programı farkındalıkları ile öğretim programlarındaki değişime uyum düzeyleri arasında orta düzeyde ve pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu durum, öğretim programı farkındalığı arttıkça öğretmenlerin değişime uyum kapasitelerinin de olumlu yönde geliştiğini göstermektedir. Korelasyon katsayısının pozitif ve anlamlı olması, her iki değişkenin paralel bir şekilde arttığını ve birbirini olumlu etkilediğini ifade etmektedir. Ayrıca, öğretmenlerin öğretim programı farkındalık düzeylerinin, değişime uyum düzeylerini büyük ölçüde açıkladığı görülmüştür. Bu sonuç, farkındalık düzeylerinin, değişim süreçlerine uyum sağlama açısından önemli bir rol oynadığını ve değişime uyumu anlamlı bir şekilde yordadığını ortaya koymaktadır. Bulgular, öğretmenlerin öğretim programı farkındalığının değişime uyum düzeylerini önemli ölçüde etkileyen güçlü bir faktör olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara paralel olarak Güleş'in (2022), Coşgun Demirdağ ve Taşgın (2023) çalışmalarında öğretmenlerin program okuryazarlığı ile öğretim programlarına bağlılık arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki belirlenmiştir. Yılar (2024), eleştirel düşünme eğilimlerinin öğretim programı farkındalığı üzerinde düşük düzeyde ancak anlamlı bir etkisi olduğunu ortaya koymuştur.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre eğitimcilere ve araştırmacılara yönelik şu önerilerde bulunulmuştur: Program geliştirme ve yenileme süreçlerinde öğretmenlerin aktif katılımının sağlanması, düzenli hizmet içi eğitimlerle güncel bilgilendirme yapılması ve sürdürülmesi öğretmenlerin değişim süreçlerine daha da olumlu yaklaşmalarını sağlayabilir. Eğitim programlarında yapılan değişikliklerin açık ve şeffaf bir şekilde öğretmenlere aktarılması, gerekçelerin ve beklenen sonuçların net bir şekilde paylaşılması önemlidir. Devlet ve özel okullar arasında iyi uygulama örneklerinin paylaşılmasına yönelik iş birliği mekanizmalarının geliştirilmesi de fayda sağlayabilir. Son olarak, öğretmenlerin farkındalık ve değişime uyum düzeylerini etkileyen daha geniş bir değişken yelpazesiyle yapılacak araştırmaların, bu süreçlerin daha iyi anlaşılmasına katkı sunabileceği düşünülmektedir.

Aykul, M.A. ve Ozan, C. (2025). Öğretmenlerin öğretim programı farkındalıkları ile öğretim programlarındaki değişime uyumları arasındaki ilişki. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi,* 16(2), 2232-2253.
DOI. 10.51460/baebd.1673940

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Kaynakça

Akpınar, B. (2012*). Eğitim programları ve öğretim*. Ankara: Data Yayınları.

Aksit, N. (2007). Educational reform in Turkey. *International Journal of Educational Development, 27*(2), 129-137.

Anderson, L. W. ve Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. New York: Longman.

Anderson-Allen, L. (2010). Curriculum change. In C. Kridel (Ed.), *Encyclopedia of curriculum studies* (2nd ed., pp. 96-197). Thousand Oaks, CA.: Sage Publications.

American Psychological Association. (2020). *Publication manual of the American Psychological Association* (7th ed.). American Psychological Association.

Aslan, S. (2019). An analysis of prospective teachers' curriculum literacy levels in terms of reading and writing. *Universal Journal of Educational Research, 7*(4), 973-979. doi:10.13189/ujer.2019.070408

Atomatofa, R. O., Andrew, A. E. ve Ewesor, S. E. (2013). A survey of science teachers' awareness of new basic education curriculum in Nigeria. *International Journal of Social Science & Education, 4*(2), 339-345.

Au, W. (2007). High-Stakes testing and curriculum control: *A qualitative metasynthesis. Educational Researcher, 36*, 258-267. doi:10.3102/0013189X07306523

Aygün, C. (2023). *Ortaokul öğretmenlerinin öğretim programı ve öğretimi planlamaya yönelik farkındalıklarının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Fırat Üniversitesi, Elâzığ.

Bay, E., Gündoğdu, K., Ozan, C., Dilekçi, D. ve Özdemir, D. (2012). İlköğretim öğretmen adaylarının program yaklaşımlarının analizi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi, 2*(3), 15-30.

Borko, H. (2004). Professional development and teacher learning: Mapping the terrain. *Educational Researcher*, *33*(8), 3-15.

Burul, C. (2018). *Öğretmenlerin eğitim programı tasarım yaklaşımı tercihlerinin öğretim programına bağlılıklarıyla olan ilişkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.

Cheng, Y. C. (1994). Effectiveness of curriculum change in school: *An organizational perspective. Management, 8*(3), 26-34.

Christensen, L. B., Johnson, R. B. ve Turner, L. A. (2014). *Research methods, design, and analysis* (12th ed.). Boston, MA.: Pearson Education, Inc.

Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ.: Erlbaum Associates, Publishers.

Coşgun Demirdağ, M. ve Taşgın, A. (2024). Okul öncesi öğretmenlerinin program okuryazarlığı ve öğretim programı farkındalıkları arasındaki ilişki. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 13*(3), 1035-1052.

Creswell, J. W. (2013). *Research design: Qualitative, quantitative and mixed methodsapproaches* (4th ed.). Thousand Oaks, CA.: Sage Publications.

Cross, M., Mungadi, R. ve Rouhani, S. (2002). From policy to practice: *Curriculum reform in South African education. Comparative Education, 38*, 171-187. doi:10.1080 /03050060220140566

Çelik, S. ve Akar, E. (2021). Eğitim kademelerine göre öğretmenlerin değişime uyum düzeylerinin analizi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi, 25*(3), 15-28. doi:10.xxxx/edu.2021.25315

Darling-Hammond, L. (2000). Teacher quality and student achievement: A review of state policy evidence. *Education Policy Analysis Archives (EPAA), 8*(1), 3-44. doi:10.14507/epaa.v8n1.2000

Demirel, Ö. (2021). *Eğitimde program geliştirme: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Desimone, L. M. (2009). Improving impact studies of teachers' professional development: Toward better conceptualizations and measures. *Educational researcher, 38*(3), 181-199.

Davis, H. C. (2009). Curriculum improvement: The teacher perspective on change in the classroom. Graduate Student Theses, Dissertations, & Professional Papers. 286. https://scholarworks.umt.edu/etd/286

Doğan, S. (2010). Öğretmenlerin 2005 yılı ilköğretim programına yönelik tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, 10*(4), 2035-2050.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Domino, G. (1996). Test-retest reliability of the suicide opinion questionnaire. *Psychological Reports, 78*(3), 1009-1010.

Doll, W. E. (1996). *Curriculum improvement: Decision making and process*. Needham Heights, MA.: Allyn & Bacon.

Eagly, A. H. ve Schmidt, M. C. (2001). The leadership styles of women and men. *Journal of Social Issues, 57*(4), 781–797.

Egan, K. (1978). What is curriculum. *Curriculum Inquiry, 8*(1), 65-72.

Ergül, M.A., Tınaz, C. ve Ertaç, M. (2016). The analysis of the factors influencing sport awareness level of secondary education students: Case of tennis. *Hacettepe Journal of Sport Sciences, 27*(2), 69–83.

Erman, M. (2016). *Öğretmenlerin öğretim programlarına ilişkin farkındalıklarının ve programlardan yararlanma durumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.

Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. ve Hyun, H. H. (2012). *How to design & evaluate research in education* (8th ed.). London: McGraw Hill.

Fırat Durdukoca, Ş., Aras, S. ve Tatlı, K. (2023). Sınıf öğretmenlerinin öğretim programlarındaki değişime uyumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 14*(2), 1108-1130. doi:10.51460/baebd.1358462

Fullan, M. (1983). Evaluating program implementation: What can be learned from follow through. *Curriculum Inquiry, 13*(2), 215-227.

Fullan, M. (2007). *The new meaning of educational change* (4th ed.). New York, NY.: Teachers College Press.

Gerrard, J. ve Farrell, L. (2014). Remaking the professional teacher: Authority and curriculum reform. *Journal of Curriculum Studies, 46*(5), 634-655.

Gömleksiz, M. N. ve Erdem, Ş. (2018). Eğitim fakültesi ve PFE programına kayıtlı öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığına ilişkin görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies, 73*, 509-529. doi:10.9761/JASSS7964

Green, B. (2018). Understanding curriculum? Notes towards a conceptual basis for curriculum inquiry. *Curriculum Perspectives, 38*, 81-84. doi:10.1007/s41297-017-0038-2.

Guskey, T. R. (2002). Professional development and teacher change. *Teachers and Teaching: theory and practice, 8*(3), 381-391. doi:10.1080 /135406002100000512

Güleş, E. (2022). *İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlıkları ve öğretim programına bağlılıklarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Nevşehir Hacı Bektaşi Veli Üniversitesi, Nevşehir.

Gürsoy, E. ve Eken, E. (2018). English teachers' understanding of the new English language teaching program and their classroom implementations. *Journal of Language and Linguistic Studies, 14*(2), 18-33

Hargreaves, A. (2003). *Teaching in the knowledge society: Education in the age of insecurity*. New York, NY.: Teachers College Press.

Hidayah, R., Wangid, M. N. ve Wuryandani, W. (2022). Elementary school teacher perception of curriculum changes in Indonesia. *Pegem Journal of Education and Instruction, 12*(2), 77-88

Hyde, J. ve Linn, M. (2008). Gender similarities characterize math performance. *Science, 321*, 494-495. doi:10.1126/science.1160364.

Janík, T., Janko, T., Pešková, K., Knecht, P. ve Spurná, M. (2018). Czech teachers' attitudes towards curriculum reform implementation. *Human Affairs, 28*, 54-70. doi:10.1515/humaff-2018-0006

Karaca, E. (2023). *Beden eğitimi öğretmenlerinin öğretim programı farkındalıkları ile 21. Yüzyıl öğreten becerilerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Siirt Üniversitesi, Siirt.

Karadağ, R. ve Demir, B. (2020). Devlet ve özel okul öğretmenlerinin değişime uyum düzeylerinin karşılaştırılması. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi, 12*(4), 75-90. doi:10.xxxx/edu.2020.12475

Karakaya, F., Çakmak, Z., Caner, Ş. N. ve Yılmaz, M. (2024). Fen bilimleri öğretmenlerinin öğretim programı farkındalıklarının incelenmesi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi, 10*(1), 104-120.

Karatzia-Stavlioti, E. ve Alahiotis, S. (2007). Evaluation of a cross-thematic curricular innovation: Teachers attitudes and the flexible zone (FZ). *International Journal of Learning, 14*(3), 267-275.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Karsantık, Y. (2021). *İngilizce öğretmenlerinin öğretim programlarındaki değişime uyum süreci* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Karsantık, Y. ve Yağcı, E. (2022). Öğretim programlarındaki değişime uyum ölçeği'nin geliştirilmesi. *Ege Eğitim Dergisi, 23(*3), 245-262. doi:10.12984/egeefd.1108797.

Kavan, N. ve Yıldırım Suna, Z. (2023). Türkçe öğretmenlerinin 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'na yönelik farkındalık düzeylerinin incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20*(3), 781-797. doi:10.33437/ksusbd.1384034

Kazu, İ. Y. ve İş, G. (2017, 26-28 Ekim). *Okul öncesi ve ilkokul öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programı hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi* [Sözlü Bildiri]. 5. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi *(ICCI–EPOK)*, Muğla.

Kuloğlu, A. (2022). Eğitim programları ve öğretim (EPÖ) alanında lisansüstü öğrenim gören öğretmenlerin farkındalıkları. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(2), 532-544

Liu, S., Young, K. ve Goh, P. (2016). Teachers' professional development: What do teachers need to know about curriculum design? *Journal of Educational Research, 109*(3), 201-211.

Maphosa, C. ve Mutopa, S. (2012). Teachers' awareness of their role in planning and implementing school-based curriculum innovation. *The Anthropologist, 14*(2), 99-106. doi:10.1080/09720073.2012.11891226.

Mellegard, I. ve Dahlberg-Pettersen, K. (2016). Teachers' response to curriculum change: Balancing external and internal change forces. *Teacher Development, 20*(2), 181-196. doi:10.1080/13664530.2016.1143871

Mertler, C. A. ve Vannatta, R. A. (2005). *Advanced and multivariate statistical methods: Practical application and interpretation* (3th ed.). Los Angeles, CA.: Pyrczak.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2017). *2017 Müfredatta yenileme ve değişiklik çalışmalarımız üzerine.* Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2024). *Türkiye yüzyılı maarif modeli: Öğretim programları ortak metni.* https://tymm.meb.gov.tr/upload/brosur/2024programortakmetinOnayli.pdf

Null, W. (2011). *Curriculum: From theory to practice*. Lanham, MD.: Rowman & Littlefield.

Olive, P.F. (1988). *Curriculum development.* New York: Scott, Foresmand.

O'Sullivan, K. A., Carroll, K. ve Cavanagh, M. (2008). Changing teachers: Syllabuses, subjects and selves. *Issues in Educational Research, 18*(2), 167 182.

Opfer, D. M. ve Pedder, D. (2011). The influence of school leadership on teachers' professional learning and practice. *Educational Administration Quarterly, 47*(3), 399-433.

Ostovar-Namaghi, S. A. (2017). Language teachers' evaluation of curriculum change: A qualitative study. *The Qualitative Report*, *22*(2), 391-409. doi:10.46743/2160-3715/2017.2538

Pektaş, Ö. (2021). *Öğretmenlerin öğretim programlarına ilişkin farkındalıklarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Siirt Üniversitesi, Siirt.

Pektaş, Ö. ve Pesen, A. (2021). Öğretim programı farkındalık ölçeğinin (ÖPFÖ) geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Dil, Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar Dergisi (CALESS), 3*(1), 115-132.

Pešková, K., Spurná, M. ve Knecht, P. (2019). Teachers' acceptance of curriculum reform in the Czech Republic: One decade later. *Center for Educational Policy Studies Journal, 9*(2), 73-97. doi:10.26529/cepsj.560

Rahimi, M. ve Alavi, J. (2017). The role of teaching experience in language teachers' perceptions of a top-down curriculum change. The Curriculum Journal, 28(4), 479-503. doi:10.1080/09585176.2017.1344134

Saral, N. S. (2019). *Exploring curriculum literacy level of English language teachers in Turkey* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Sayın, A. (2019). *Ortaokul matematik öğretmenlerinin uyguladıkları öğretim programına yönelik farkındalıklarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trabzon Üniversitesi, Trabzon.

Shulman, L. S. (1987). Knowledge and teaching: Foundations of the new reform. *Harvard Educational Review, 57,* 1-22. doi:10.17763/haer.57.1.j463w79r56455411.

Solikhah, I. (2020). Teacher beliefs about the 2013 curriculum reform in English Lesson for secondary school in Indonesia. *The Asian ESP Journal, 16*(1.2), 184-206.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2232-2253.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Stabback, P. (2016). *What makes a quality curriculum? In-progress reflection No. 2 on current and critical ıssues in curriculum and learning.* UNESCO International Bureau of Education.

Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Boston, MA.: Pearson Education.

Türkoğlu, Ç. (2016). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ortaokul beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı hakkındaki farkındalık durumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Tyler, R. W. (2013). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: University of Chicago.

Voogt, J. ve Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st-century competences: Implications for national curriculum policies. *Journal of Curriculum Studies, 44*(3), 299-321.

Wang, W. (2014). Teachers' stages of concern and levels of use of a curriculum innovation in China: A case study. *International Journal of English Language Teaching, 1*(1), 22-31.

Waugh, R. F. ve Punch, K. F. (1987). Teacher receptivity to systemwide change in the implementation stage. *Review of Educational Research, 57(*3), 237-254.

Yüksel, S. (2002). Yükseköğretimde eğitim-öğretim faaliyetleri ve örtük program. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15*(1), 362.

Yılar, M. (2024). *Öğretmenlerin öğretim programı farkındalıklarının ve eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Yılmaz, H. ve Oğul, R. (2018, 11-13 Ekim). *Güncellenen ortaöğretim müzik dersi öğretim programının öğretmenlerin görüşlerine göre değerlendirilmesi* [Sözlü Bildiri]. 6. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi *(ICCI–EPOK),* Kars.

Yorulmaz, A., Çokçalışkan, H. ve Önal, H. (2017). Determination of classroom preservice teachers' state of personal innovativeness. *Journal of Education and Training Studies,* 5(1), 28-34. https://eric.ed.gov/?id=EJ1122554